

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Lievenscollege Middenschool te Antwerpen

Hoofdstructuur so

	Pedagogisch geheel	29421-109959
	Instellingsnummer	29421
	Instelling	Sint-Lievenscollege Middenschool
directeur		Herman JACOBS
adres		Amerikalei 32 - 2000 ANTWERPEN 1
telefoon		03-201.48.80
fax		03-260.81.74
e-mail		middenschool@sintlievensantwerpen.be
website/URL		http://www.sintlievensantwerpen.be
	Bestuur van de instelling	962977 - VZW Sint-Lievenscollege te ANTWERPEN 1
adres		Kasteelpleinstraat 31 - 2000 ANTWERPEN 1
	Scholengemeenschap	113019 - SGKSO Onze-Lieve-Vrouw-van-Antwerpen te ANTWERPEN 1
adres		Lange Nieuwstraat 94 - 2000 ANTWERPEN 1
	CLB	114942 - Vrij CLB De Wissel Antwerpen te DEURNE
adres		Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	07/02/2011, 08/02/2011, 09/02/2011, 10/02/2011, 11/02/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	11/02/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	04/03/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Reginald Leper
	Teamleden	Marina Droessaert Luc Mondelaers Herman Ros Marie-Rose Van Nooten

Deskundige(n) behorend tot de nihil
administratie
Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus.....	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
4.1 Lichamelijke opvoeding in de eerste en de derde graad	8
4.2 Nederlands in de A-stroom van de eerste graad	9
4.3 Wetenschappelijk werk in de basisoptie Moderne wetenschappen.....	10
4.4 Fysica in de basisvorming en de specifieke vorming van de tweede graad aso, Economie, Grieks-Latijn, Humane wetenschappen, Latijn, Wetenschappen	11
4.5 Economie in de derde graad aso Economie-moderne talen.....	12
4.6 Engels in de derde graad aso Economie-moderne talen.....	13
4.7 Administratieve vorming, commerciële vorming, seminars, geïntegreerde proef en stage in de derde graad bso Verkoop	14
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	16
5.1 Personeelsbeheer.....	16
5.2 Professionalisering	16
5.3 Materieel beleid	17
5.4 Welzijn	17
5.5 Curriculum	17
5.6 Begeleiding	18
5.7 Evaluatie	20
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	22
7.1 Wat doet de school goed?	22
7.2 Wat kan de school verbeteren?	22
7.3 Wat moet de school verbeteren?	22
8. ADVIES.....	23
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	23

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. **SAMENVATTING**

Het Sint-Lievenscollege is een grote school met een driegradenstructuur. In de eerste graad biedt zij de A- en B-stroom aan en in de tweede en derde graad heeft zij een breed aso-aanbod en een tso-/bso-aanbod van het studiegebied Handel. De schoolgebouwen zijn verspreid over twee vestigingsplaatsen.

Het erkenningsonderzoek, op basis van de geselecteerde vakken en studierichtingen, heeft uitgewezen dat de school in voldoende mate de onderwijsdoelstellingen realiseert voor fysica in de tweede graad aso en wetenschappelijk werk in de basisoptie Moderne wetenschappen van de eerste graad. Voor deze vakken bereikt zij met haar leerlingen de doelstellingen die de leerplannen voorschrijven. Dit is niet het geval voor lichamelijke opvoeding in de eerste graad en de derde graad aso, bso en tso, Nederlands in de A-stroom, Engels en economie in de derde graad aso Economie-Moderne talen en voor administratieve vorming, commerciële vorming en de seminaries in de derde graad bso Verkoop. Hierdoor voldoet de school niet aan alle erkenningsvoorwaarden en brengt de onderwijsinspectie een beperkt gunstig advies uit.

De tekorten in de leerplanrealisatie hebben te maken met een beperkte leerplangerichtheid. Doorgaans is niet het leerplan maar het leerboek de leidraad van de onderwijspraktijk en wordt de evaluatiepraktijk onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen. Verder ontbreken voor een aantal opleidingsonderdelen minimale door de leerplannen vereiste materiële middelen zoals ICT (hard- en software), audiovisuele apparatuur, ... Ook het tekort aan aangepaste sportinfrastructuur ondermijnt de leerplangerichtheid. De meeste vakgroepen bewaken onvoldoende de samenhang van leerdoelen en leerinhouden.

De zwakke professionele samenwerking op vakniveau en de lage leerplangerichtheid zijn aanwijzingen voor het feit dat de school onvoldoende optreedt als eerste verantwoordelijke voor de eigen kwaliteit. Dat blijkt ook uit het onderzoek van de geselecteerde procesvariabelen. De overkoepelende schoolvisie wordt niet expliciet omgezet in doelen voor de verschillende beleidsdomeinen. Vooral voor het onderwijskundige luik is de visieontwikkeling zwak. Het beleid m.b.t. de deskundigheidsbevordering is in de opstartfase. Hoewel de school veel aandacht en middelen besteedt aan zorg, is de leerbegeleiding vooral gericht op remediërende maatregelen en te weinig op preventieve acties i.v.m. leren leren. De evaluatiepraktijk berust voornamelijk op organisatorische afspraken en wordt onvoldoende gekoppeld aan leerbegeleiding. De inhoudelijke invulling van de evaluatiepraktijk wordt zonder opvolging en aansturing overgelaten aan de leraren en vakgroepen.

Voor de bovengenoemde procesvariabelen neemt de school wel een aantal ondersteunende initiatieven, maar de doeltreffendheid daarvan wordt ondermijnd door het ontbreken van doelstellingen waarvan de effectiviteit kan gemeten worden. Daardoor wordt ook de kans gemist om tastbare aanknopingspunten te detecteren voor doelgerichte ontwikkeling.

Nu de school haar infrastructurele en organisatorische veranderingen grotendeels achter de rug heeft, dient zij werk te maken van de aansturing en opvolging van haar onderwijskundige processen. Daarbij mag zij niet uit het oog verliezen dat de overheid een aantal juridische kaders heeft uitgetekend die haar beleidsruimte afbakenen. Dat zijn in de eerste plaats de leerplannen die moeten gerealiseerd worden en een aantal decretale bepalingen waarvan zij er enkele niet naleeft.

De school staat voor de uitdaging om haar doelen te concretiseren in overeenstemming met haar pedagogisch project en binnen de klijtlijnen van de regelgeving. Zij moet hefboomen creëren om de eigen kwaliteit te bewaken en te verbeteren. De recente evolutie

naar het uitbouwen van een gestructureerd kwaliteitszorgsysteem biedt perspectieven voor een meer krachtige en ontwikkelingsgerichte beleidsvoering.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie vakken/structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus

VAKKEN BASISVORMING
Lichamelijke opvoeding
Nederlands

KEUZE / SPECIFIEK GEDEELTE
Graad 1
Moderne wetenschappen

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Professionalisering
Deskundigheidsbevordering

Onderwijs
Begeleiding
Leerbegeleiding

Evaluatie
Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- De aanwezigheid van andere scholen in de onmiddellijke omgeving.
- Veel deeltijds werkende teamleden.
- Een groeiende taalheterogeniteit.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde vakken/structuuronderdelen volgende vaststellingen op:

4.1 Lichamelijke opvoeding in de eerste en de derde graad

Voldoet niet

Vaststellingen

- De conclusie heeft betrekking op de A- en B-stroom van de eerste graad, de derde graad van het aso, bso en tso en het derde leerjaar van de derde graad bso.
- In de eerste graad worden een aantal bewegingsgebonden leerplandoelen i.v.m. het ontwikkelen van motorische competentie en van een gezonde en veilige levensstijl niet in voldoende mate gerealiseerd. De leerplandoelen i.v.m. gymnastiek (ET/OD² 7, 10, 12), atletiek (ED/OD 15 en 16) en verdedigingssporten (ET/OD 23) worden onvoldoende behandeld. De leerplandoelen i.v.m. doel- en terugslagspelen (ET/OD 19 en 20) krijgen een gebrekkige invulling. Dit is in hoofdzaak te wijten aan de ontoereikende sportinfrastructuur op campus Amerikalei (zie verder) en aan het feit dat de helft van de curriculumtijd besteed wordt aan zwemmen. Voorts gaat te weinig aandacht naar het leerplandoel i.v.m. rugscholing. Het zwemondericht is kwaliteitsvol.
- In de derde graad zijn de bewegingsgebonden leerplandoelen i.v.m. zelfstandig werken (ET 3, 4, 5 en 6), reflecteren over bewegen (ET 7 en 8), EHBO³ (ET 18) en houdings- en rugscholing (ET 19) te weinig uitgewerkt. In het derde leerjaar van de derde graad bso worden de bewegingsgebonden leerplandoelen i.v.m. een gezonde en veilige levensstijl (ET 6, 7 en 8) onvoldoende behandeld.
- In de derde graad krijgt een aantal bewegingsgebonden leerplandoelen geen volwaardige invulling. De leerlingen van het eerste leerjaar van de derde graad krijgen de helft van de curriculumtijd zwemondericht. De leerlingen van het eerste leerjaar van de derde graad bso krijgen les in onaangepaste sportinfrastructuur. Verschillende bewegingsgebieden worden kortstondig behandeld zodat het leerproces weinig diepgang vertoont. Dit gaat in tegen de aanbevelingen van de leerplannen om de leerplandoelen/leerinhouden uit een bewegingsgebied te spreiden over vier tot acht opeenvolgende lesuren⁴.
- De persoonsgebonden leerplandoelen i.v.m. het ontwikkelen van zelfconcept en sociaal functioneren⁵ krijgen in beide graden te weinig expliciete aandacht. Dat blijkt o.m. uit de overwegend bewegingsgerelateerde instructie, het beperkt hanteren van leerlinggestuurde werkvormen en het ontbreken van leerlijnen en evaluatiecriteria hiervoor.
- De attitudegebonden leerplandoelen⁶ zijn onvoldoende concreet uitgewerkt.
- De vakgroep zorgt binnen haar mogelijkheden voor een kwaliteitsvol extracurriculair sport- en bewegingsaanbod. Zij draagt bij tot het creëren van een sport- en bewegingscultuur.

² Eindterm/ontwikkelingsdoel.

³ Eerste hulp bij ongevallen.

⁴ Leerplannen 2008/039 en 2007/022 voor de derde graad.

⁵ ET/OD 31 en 33 voor de eerste graad; ET 23, 24 en 25 voor de derde graad.

⁶ ET/OD 22, 30, 34 en 35 voor de eerste graad; ET 14, 15, 21 en 22 voor de derde graad aso, bso en tso; ET 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12 en 13 voor het derde leerjaar van de derde graad bso.

- De lessen verlopen doorgaans in een taakgericht leerklimaat. Er bestaat een goed contact tussen leraren en leerlingen.
- De leerlingenbegeleiding krijgt een leraargebonden invulling. Voor fysiek zwakke én sterke leerlingen bestaan geen vakafspraken i.v.m. remediëring en evaluatie. Er bestaan evenmin vakinitiatieven i.v.m. talenbeleid en ICT-ondersteuning.
- De leerlingenevaluatie is weinige valide doordat verschillende bewegings- en persoonsgebonden leerplandoelen niet of onvoldoende gewaardeerd worden. Ze is weinig gelijkgericht doordat gezamenlijke afspraken i.v.m. evaluatie-inhouden, observatiepunten en evaluatiecriteria ontbreken.
- De vakgroepwerking wordt gekenmerkt door engagement. Het vakoverleg heeft voornamelijk betrekking op organisatorische onderwerpen. Er wordt weinig nascholing gevolgd.
- De turnzaal op campus Amerikalei voldoet niet voor eigentijds bewegingsonderwijs. Zij is niet geschikt voor doel- en terugslagspelen. Er zijn geen klimtouwen voorhanden. De turnzaal beschikt niet over een bergruimte voor de toestellen zodat de functionele bewegingsruimte gereduceerd wordt. De school is bezig met de uitvoering van eigentijdse kleedkamers. De afmetingen van het basketbalterrein op de speelplaats zijn niet reglementair.
- De sportinfrastructuur (turnzaal en zwembad) op campus Kasteelpleinstraat voldoet. De turnzaal beschikt evenwel niet over voldoende bergruimte.
- De externe sportinfrastructuur is goed uitgerust en bereikbaar.

4.2 Nederlands in de A-stroom van de eerste graad

Voldoet niet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen voor het vak Nederlands in de basisvorming van de eerste graad worden in onvoldoende mate gerealiseerd. Het lerarenteam bewaakt onvoldoende de realisatie van de leerplandoelstellingen en van de te bereiken eindtermen. Er zijn weinig tekorten voor het vak, dit betekent echter niet dat de leerplandoelstellingen bereikt worden. De evaluatie is niet valide (zie verder in de tekst).
- Een leerplangerichte visie op het vak ontbreekt. De leraren gebruikten tot vorig schooljaar uitsluitend het leerboek als referentiekader. De leerinhouden in het eerste leerjaar van vorig schooljaar en ook nog in het tweede leerjaar dit schooljaar bevatten voornamelijk woordenschat, spelling en spraakkunst. Bijgevolg gaan leerlingen grotendeels beschrijvend en kopiërend aan de slag met taal en werken ze onvoldoende structurerend en beoordelend zoals het leerplan vraagt. De jongeren hebben te weinig zicht op de communicatieve aspecten van taal. De analyse van en de reflectie op de drie taalniveaus (taalbeschouwing, taalvaardigheid, aanzet tot literair lezen) worden onvoldoende aangeboden. De vakgroep is zich hiervan bewust en heeft sinds september met de traditie van kennisgerichte instructie gebroken en is in het eerste leerjaar overgestapt naar een meer geïntegreerde aanpak van kennis en vaardigheden. Voor de realisatie van het nieuwe leerplan van de eerste graad⁷ werd gekozen voor een ander leerboek. Rekening houdend met het ontwikkelingsproces waarin de vakgroep zich bevindt, dreigt de leerplanrealisatie in het eerste leerjaar van dit schooljaar alsnog moeizaam te verlopen door een onevenwichtige spreiding van de leerinhouden. Het is duidelijk dat de aandacht voor teksttypes, strategieën/vaardigheden en ondersteunende attitudes is verhoogd. De vakgroep is op de goede weg om op het einde van volgend schooljaar het leerplan te realiseren. Het komt er nu vooral op aan op zoek te gaan naar een coherente samenhang op basis van de

⁷ D/2010/016.

eindtermen/leerplandoelstellingen van het leerplan en het geheel te ondersteunen met actieve werkvormen.

- In het tweede leerjaar handelt de overgrote meerderheid van de lesonderwerpen over taalbeschouwing. Daardoor is er onvoldoende tijd voor de realisatie en de opvolging van de vaardigheidsdoelstellingen. Luisteren, schrijven en spreken zijn ondervertegenwoordigd in het aanbod. Het onderscheid tussen instructie, oefenmomenten en evaluatiemomenten is niet altijd duidelijk. De aandacht voor genietend lezen wordt vooral onder de vorm van huislectuur aangeboden. Goede praktijkvoorbeelden (leeskaarten, taalspelletjes, leesportfolio, mindmap) dienen verspreid en op de volgende graden te worden afgestemd.
- De transparantie van de evaluatie ontbreekt. Algemeen is de vraagstelling te sterk reproductief en zelden aan de eindtermen gekoppeld. De overwegend kennisgerichte onderwijspraktijk resulteert in productgerichte taken en opdrachten. Door de ondervertegenwoordiging van een aantal vaardigheden (luisteren, schrijven, spreken) enerzijds en het overaanbod aan spelling, spraakkunst en woordenschat anderzijds is het eindcijfer voor het vak niet representatief voor de leerinhouden van het leerplan. Het biedt onvoldoende valide informatie voor de wettiging van een objectieve eindbeslissing.
- De materiële ondersteuning van het vak voldoet nauwelijks. Woordenboeken, didactische uitrusting, ICT en audiovisuele middelen zijn niet in alle lokalen beschikbaar. De mogelijkheden die ICT biedt om het leerproces van de leerlingen te ondersteunen en de leerplandoelen te realiseren worden slechts in beperkte mate benut. In de computerklas laat een aantal pc's het vaak afweten en ook het gebruik van internet is onstabiel.
- De nascholing wordt minimaal ingevuld voor het vak.
- Van alle eerstejaarsleerlingen wordt een taaltest afgenomen. De resultaten van de taalscreening (lees- en luistertekst) worden besproken tijdens de klassenraad. De voorgestelde remediëring wordt gekoppeld aan de toetsresultaten.
- Sinds dit schooljaar wordt op het vlak van 'leren leren' het OVUR-schema in het eerste leerjaar van de eerste graad consequent gebruikt en is er aandacht voor leerstrategieën.
- Positief is de deelname aan de gedichtendag en aan toneelvoorstellingen.

4.3 Wetenschappelijk werk in de basisoptie Moderne wetenschappen

Voldoet

Vaststellingen

- Het vak wetenschappelijk werk levert een voldoende bijdrage aan de gemeenschappelijke doelstellingen over onderzoekend leren, wetenschap en samenleving en attitudes, zoals vooropgesteld door het leerplan⁸. Ook de specifieke leerplandoelstellingen voor wetenschappelijk werk worden in voldoende mate gerealiseerd.
- Via projecten worden dwarsverbindingen gelegd met het vak socio-economische initiatie. Er wordt tevens ingespeeld op de verworvenheden uit het vak techniek. Zowel de projecten als de benadering van de contexten betrekken het vak op de samenleving en de leefwereld van de leerlingen en maken zo een waaier aan mogelijkheden voor latere studiekeuzes zichtbaar.
- De invulling van de ruimte die het leerplan voor eigen inbreng voorziet, noopt echter wel tot kritische reflectie. In het kader van de door het leerplan voorgestelde contexten

⁸ D/2006/0279/015 – Moderne wetenschappen (Socio-economische initiatie en Wetenschappelijk werk).

worden immers heel wat extra doelstellingen opgenomen. Dit leidt tot een overladen aanbod met grote diepgang, waarop de leerlingen ook worden geëvalueerd. Het stellen van dergelijke hoge eisen wordt ingegeven door de bekommernis om leerlingen reeds voor te bereiden op wetenschappelijke studierichtingen in de hogere jaren, veeleer dan ze hiernaar te oriënteren.

- De aandacht voor leren leren en de inspanningen die worden geleverd om leerlingen te laten reflecteren op het eigen leerproces, zijn voorbeeldig. Daarnaast trachten heel wat remediëringsinitiatieven tegemoet te komen aan vakproblemen of een gebrekkige studiehouding. Het cursusmateriaal is verzorgd en ondersteunt de leerlingen bij hun studie. Toch blijkt de lat voor heel wat leerlingen te hoog te liggen. De leerlingenresultaten zijn zwak, met geregeld de helft of meer jaartekorten en soms klasgemiddelden van minder dan 50 %. Samen met vooral het vak wiskunde vervult wetenschappelijk werk hierdoor een selectieve rol op deliberaties.
- De evaluatie is afgestemd op de aangeboden leerinhouden en mikt bijgevolg beduidend hoger dan de leerplandoelstellingen. Positief is dat de examenvragen meetbaar worden gespreid over kennis, toepassingsvermogen en inzicht. Dit gebeurt echter niet naar basis- en uitbreidingsdoelen, zodat de validiteit van de resultaten in vraag kan gesteld worden. Om leerlingen maximale kansen te bieden, worden meerdere vragen gesteld over dezelfde items. Hierdoor worden de examens soms te omvangrijk. De vraagstelling is gevarieerd en leefwereldgericht en de lay-out is verzorgd. Experimenteel werk wordt zowel proces- als productgericht geëvalueerd, maar krijgt een naar verhouding klein aandeel in de totaalscores.
- De leerlingen worden betrokken bij het lesgebeuren, dat interactief en vaardigheidsgericht verloopt. Met het oog op kwaliteitsbewaking, krijgen leerlingen de gelegenheid om het didactisch proces te beoordelen. Dit leidde nog niet tot bijsturing van de evaluatiecriteria.
- De materiële omkadering bevordert het onderwijsleerproces. De lessen worden visueel ondersteund door efficiënt gebruik van de leermiddelen en ICT. De leerlingen worden aangezet tot ICT-gebruik. Leerlingenpractica worden kwaliteitsvol geïntegreerd in het lesgebeuren en er is aandacht voor veilig werken.

4.4 Fysica in de basisvorming en de specifieke vorming van de tweede graad aso, Economie, Grieks-Latijn, Humane wetenschappen, Latijn, Wetenschappen

Voldoet

Vaststellingen

- De realisatie van de leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de vakgebonden eindtermen voldoet, zowel voor de basisvorming als voor de specifieke vorming (studierichting Wetenschappen).
- Het voorbije schooljaar leidde een opdrachtenwissel tot hiaten in de leerplanrealisatie. Zo kwamen in de éénuursrichtingen de leerplandoelstellingen over bolle lenzen, gaswetten, warmte, energie en faseovergangen niet of onvoldoende aan bod. In de studierichting Wetenschappen werden de leerplandoelstellingen over faseovergangen te beperkt gerealiseerd. Van het door de leerplannen vereiste aantal leerlingenpractica werd slechts een gedeelte uitgevoerd.
- Zowel de plannings- als de leerlingendocumenten tonen aan dat deze tekorten in het huidige schooljaar worden weggewerkt. Wel hypothekeert de uitgebreide aandacht voor meetfouten en beduidende cijfers enigszins de tijdsbesteding aan de andere leerinhouden. De meeste eindtermen over onderzoekend leren/leren onderzoeken worden kwaliteitsvol ingevuld, onder meer door het uitvoeren van leerlingenexperimenten. De aandacht voor het stellen van onderzoeksvragen is nog beperkt⁹. Positief in het ontwikkelen van onderzoekscompetentie is de leerlijn van

meer gesloten opdrachten in het eerste leerjaar naar zelfstandiger werken in het tweede leerjaar.

- Het studiepeil is goed en de leerlingenresultaten voldoen. Onvoldoendes sporen met zwakke resultaten voor andere vakken. De leerlingenevaluatie is weliswaar afgestemd op de aangereikte leerinhouden, maar nog niet optimaal op de eindtermen en de leerplandoelstellingen. De hiaten in de leerplanrealisatie van het voorbije schooljaar kwamen ook tot uiting in de evaluatie. De differentiatie tussen basisvorming en specifieke vorming is meer gericht op omvang dan op inhoud. De vraagstelling op toetsen en examens is gevarieerd, levensecht en ze peilt naar kennis, inzicht en toepassingsvermogen. De evaluatie van leerlingenpractica gebeurt zowel proces- als productgericht.
- In de studierichting Latijn wordt via het complementair gedeelte aan een aantal leerlingen een extra uur fysica aangeboden, met het oog op de keuze voor de pool wetenschappen in de derde graad. Deze leerlingen worden geëvalueerd en gedelibereerd op basis van de leerplandoelstellingen voor de studierichting Wetenschappen (basisvorming en specifiek gedeelte). Dit is in strijd met het principe van de éénpoligheid van de tweede graad¹⁰.
- Door het adequaat inzetten van de beschikbare materiële middelen, met inbegrip van ICT, en het verbinden van de leerinhouden aan de leefwereld van de leerlingen, worden de theoretische begrippen geconcretiseerd. Het klasklimaat is gericht op leren en de leerlingen worden met succes aangemoedigd tot interactie en betrokkenheid.
- De leerlingen beschikken over verzorgde en goed gestructureerde cursussen, die nauw aansluiten bij de leerplandoelstellingen. Toetsen en examens worden goed voorbereid en de leerlingen krijgen hierover feedback. Een systematische aanpak van leren leren is er niet; wel worden schriftelijke studietips aangereikt. Leerlingen met vakproblemen kunnen voor extra toelichtingen terecht buiten de reguliere lestijden. Er zijn remediërsinitiatieven, maar daarover wordt weinig gerapporteerd.

4.5 Economie in de derde graad aso Economie-moderne talen

Voldoet niet

Vaststellingen

- Er zijn slechts enkele tekorten. Leerlingen met een tekort voor economie behalen voor een of meer andere vakken eveneens zwakke resultaten. Dit betekent nochtans niet dat de meerderheid van de leerlingen de leerplandoelstellingen bereikt heeft. Daarvoor schiet de leerplanrealisatie tekort en is de evaluatie onvoldoende valide.
- Hoewel er ook in het onderdeel bedrijfswetenschappen lacunes worden aangetroffen, is vooral de leerplanrealisatie van het onderdeel algemene economie ondermaats. Binnen de voorziene thema's komen talrijke leerplanitems niet aan bod. Andere worden onvoldoende diepgaand behandeld. Verwerkings- en inoefeningsactiviteiten worden nauwelijks aangetroffen. Een gedetailleerde planning van de leerstofitems over het jaar ontbreekt: men vermeldt enkel welke hoofdonderwerpen men in elk van beide semesters zal behandelen. Dit heeft o.m. te maken met de neveninstroom van leerlingen.
- In het tweede jaar van de derde graad besteedt men iets minder dan de helft van de lestijden aan het opzetten van een minionderneming. Dit maakt geen deel uit van het

⁹ Eindtermen onderzoekend leren/leren onderzoeken 1, 2, 3, 4, 5.

¹⁰ SO 64 – 3.6.3 ... Per school en per structuuronderdeel worden voor alle leerlingen dezelfde leerplannen (of leerplan) gehanteerd. Op deze wijze worden de gelijkwaardigheid op het vlak van studiesanctionering en de transparantie van het onderwijsaanbod gevrijwaard ...

leerplan. Aan het ontwikkelen van de onderzoekscompetentie, wat wel een onderdeel is van het leerplan, gaat men dan weer volledig voorbij.

- Het leerplan beoogt de leerlingen vanuit concrete contexten probleemoplossende vaardigheden te laten ontwikkelen. Daarvan worden weinig sporen aangetroffen. Kennisoverdracht primeert.
- De lessen verlopen sterk leraargestuurd met het onderwijsleergesprek als dominante werkvorm. Afwijkend van de aanbeveling in het leerplan om regelmatig zelfsturend leren of groepsopdrachten in te lassen, komen werkvormen die het leerproces in handen van de leerlingen leggen, niet aan bod. Aansluitend daarbij zijn er geen aantoonbare sporen van het gebruik van ICT. Mede daardoor wordt de economische actualiteit evenmin benut als hefboom om leerprocessen op gang te brengen.
- Zowel bij de toetsen als bij de examens peilen de vragen voornamelijk naar kennis of gaat het om eenvoudige toepassingsvragen. Meer uitdagende vraagstellingen, waarbij inzichtelijke denkprocessen getoetst worden, komen niet voor. Nochtans pleit het leerplan uitdrukkelijk voor vragen, waarbij de leerlingen hun kennis toepassen op nieuwe en complexe probleemstellingen. De vraagstelling is dan ook doorgaans van een laag cognitief niveau. Situatieschetsen die een probleem bevatten dat de leerlingen moeten oplossen, ontbreken veelal. Meest extreem in dit opzicht is het eindexamen algemene economie in het tweede jaar van de derde graad dat uitsluitend kennisvragen bevat van reproductief niveau. Toetsen en examens geven bijgevolg onvoldoende uitsluitsel over de vraag of de leerlingen zich de analytische vaardigheden hebben eigen gemaakt die de leerplandoelstellingen beogen.
- De jongste vijf jaar werden geen vakdidactische nascholingen gevolgd.

4.6 Engels in de derde graad aso Economie-moderne talen

Voldoet niet

Vaststellingen

- Noch de leerplandoelen die betrekking hebben op de eindtermen van de basisvorming noch de specifieke eindtermen (SET) worden in voldoende mate gerealiseerd. Wat de basisvorming betreft, wordt onvoldoende aangesloten bij de tekstsoorten die het leerplan opsomt. De taaltaken situeren zich niet op de verwerkingsniveaus die in de doelstellingen aangegeven worden. Evenmin wordt rekening gehouden met de tekstkenmerken waaraan de teksten moeten beantwoorden. Doorgaans ligt het niveau van de taaltaken onder de verwachtingen die het leerplan stelt.
- Het hogere beheersingsniveau dat de specifieke eindtermen beogen, wordt niet bereikt omdat het leerstofaanbod niet gericht is op de verbreding en verdieping van de communicatieve vaardigheden. Hierdoor is de profilering van de pool Moderne talen zwak. Dit komt ook tot uiting in de evaluatiepraktijk die weinig verschilt van de studierichtingen zonder Moderne talen.
- De specifieke eindtermen m.b.t. de onderzoekscompetentie (SET 16, 17 en 18) worden niet gerealiseerd. Op schoolniveau bestaan nog geen afspraken over de aanpak van de onderzoekscompetentie. Er was hierover evenmin overleg met de vakgroep Frans.
- Het aanbod van luisterteksten is beperkt en dekt een onvoldoende aantal tekstsoorten. Prescriptieve, argumentatieve en narratieve teksten komen bijna niet aan bod. In de evaluatie is de luistervaardigheid ondervertegenwoordigd.
- Lezen wordt voldoende geoefend, maar doorgaans in een klassikale setting. De leerlingen worden te zelden uitgedaagd om zelfstandig hun tekstbegrip op het structurerend en beoordelend niveau te demonstreren. Als dit toch gebeurt, is dat overwegend voor artistiek-literaire (bijv. huislectuur) en informatieve teksten. Andere tekstsoorten worden onvoldoende behandeld. Domeinspecifieke teksten (SET 1) komen niet aan bod. Behalve in de examens is leesvaardigheid afwezig in de evaluatie.

- In het leesvaardigheidsonderwijs neemt literatuur een aanzienlijke plaats in. De behandeling van artistiek-literaire teksten wordt evenwel te weinig aangegrepen om SET 8 te realiseren. De verwerking is vooral gericht op biografische en literair-historische elementen en onvoldoende op het verwoorden van tekstervaring en het verhogen van de interculturele competentie. De evaluatie ervan is overwegend reproductief.
- De leerlingen krijgen voldoende spreekkansen in de lessen. Het Engels wordt gebruikt als communicatiemiddel tijdens leer- en klasgesprekken, maar de dekking van de tekstsoorten die het leerplan vermeldt, is beperkt. De mondelinge proeven die in elk leerjaar georganiseerd worden, zijn te sterk gericht op reproductie (tekstinhouden) en meten meer het memorisatievermogen dan de reële taalvaardigheid. De beoordeling is gebaseerd op een evaluatieschema, maar de resultaten worden niet verantwoord door gearchiveerde proces-verbalen.
- Schrijven wordt vaak gereduceerd tot het beantwoorden van meningsvragen. Het schrijven van een samenhangende tekst komt onvoldoende aan bod, tenzij in verband met de huislectuur. Tekstsoorten als rapporten of verslagen, brieven, nota's en e-mails worden niet geoefend. De feedback is doorgaans oppervlakkig en enkel gericht op taalfouten. De schrijfvaardigheid krijgt onvoldoende gewicht in de evaluatie.
- De grammaticale leerinhouden van het leerplan worden behandeld, al gaat weinig aandacht naar complexere zinsstructuren die de leerlingen helpen grip te krijgen op de macrostructuur van een tekst.
- Het woordenschatonderwijs is overwegend contrastief. De woordselectie is niet altijd gebaseerd op communicatieve relevantie. Leraargebonden wordt onvoldoende onderscheid gemaakt tussen productieve en receptieve woordenschat.
- De evaluatie is niet congruent met het leerplan. De puntenverdeling voor de examens is weinig transparant. Leraargebonden ontbreken bepaalde vaardigheden in de examens. Voor dagelijks werk is er een onevenwicht tussen kennis en vaardigheden en zijn niet alle leerplancomponenten vertegenwoordigd in het cijfer. Leraargebonden is dat cijfer gebaseerd op een zeer lage toetsfrequentie.
- Er gaat weinig aandacht naar de leerbegeleiding. De leerplandoelen die betrekking hebben op inzicht en reflectie op het eigen taalleerproces komen onvoldoende aan bod. Groepswork wordt niet doelgericht aangewend om deze doelen te realiseren. Het studiemateriaal is ongestructureerd en de evaluatiedocumenten onverzorgd.
- De onvoldoende leerplanrealisatie kan gekoppeld worden aan de beperkte leerplangerichtheid. Het leerboek is de leidraad van de onderwijspraktijk. De samenhang wordt gehypothetiseerd door een gebrek aan professionele samenwerking. Er werden de laatste schooljaren geen initiatieven genomen om de eigen deskundigheid te bevorderen.

4.7 Administratieve vorming, commerciële vorming, seminaries, geïntegreerde proef en stage in de derde graad bso Verkoop

Voldoet niet

Vaststellingen

- In het eerste jaar van de derde graad zijn er enkele tekorten voor het vak administratieve vorming. Leerlingen met een tekort behalen voor een of meer andere vakken eveneens een tekort. Dit heeft o.m. te maken met de neveninstroom van leerlingen.
- De reden voor de beoordeling 'voldoet niet' is het ontbreken van de door de leerplannen opgelegde minimale materiële uitrusting voor de vakken administratieve vorming, commerciële vorming en de seminaries. Daardoor kunnen bepaalde leerplandoelstellingen niet of in onvoldoende mate worden gerealiseerd.

- Zo wordt in het vak administratieve vorming het leerplanonderdeel 'Kassabeheer met de computer' niet aangereikt. Bovendien is het leerplanonderdeel 'Boekhoudkundige registratie van de aankoop-, verkoop- en financiële verrichtingen door middel van een softwarepakket' vorig jaar niet aan bod gekomen. Voor beide leerplanonderdelen beschikt de school weliswaar over de vereiste softwarepakketten, maar die werden vorig jaar niet op het netwerk geïnstalleerd. Voor het boekhoudkundig gedeelte is dat sinds kort wel gebeurd, maar moeten de leerlingen om in te loggen de inloggegevens van de leraar gebruiken. Daardoor beschikken zij niet over eigen studiemateriaal waardoor deze leerstof achteraf niet kan bevroegd worden.
- Een gedeelte van de leerinhouden van het vak commerciële vorming wordt in de seminaries behandeld. Dat is het geval met de groothandel, de communicatie per telefoon en de verkoopgesprekken. Door deze verschuivingen komt er in het vak commerciële vorming ruimte vrij voor een grondiger behandeling van de leerinhouden. Ondanks deze bijkomende belasting krijgen de leerplandoelstellingen van de seminaries voldoende aandacht en worden zij kwaliteitsvol ingevuld. Positief is dat de leerlingen voor elke branchestudie een documentatiemap aanleggen, die ze telkens aan hun medeleerlingen voorstellen. Het leerplan adviseert om de verkoopgesprekken op video op te nemen, waardoor de nabespreking meer diepgang krijgt. Dit gebeurt nog niet. Hier liggen ongetwijfeld nog groeikansen.
- Om de leerplandoelstellingen van het vak commerciële vorming en van de seminaries ten volle te kunnen realiseren, is een didactische winkel noodzakelijk.¹¹ Sinds de verhuis naar de nieuwe campus is die er niet meer. De school heeft zich echter voorgenomen om hiervan op korte termijn werk te maken en heeft daartoe al de eerste stappen gezet.
- Ondanks de aanbeveling in het leerplan om waar mogelijk gebruik te maken van permanente evaluatie, worden voor de vakken administratieve en commerciële vorming examens afgenomen. Nog versterkt door de schoolafpraak om het proefwerk voor de hoofdvakken in twee delen op te splitsen, leidt dit soms tot een overdreven kennisgerichte evaluatie. Dit strookt niet met de visie op het bso, dat in de eerste plaats vaardigheidsonderwijs beoogt en kennisverwerving als louter ondersteunend beschouwt.¹² Bovendien sluit de vraagstelling soms meer aan bij het leerboek dan bij de leerplandoelstellingen. Ook voor de seminaries worden examens afgenomen. In het eerste jaar bestaan die volledig en in het tweede jaar gedeeltelijk uit vaardigheidsproeven, waarbij een lerarenjury aan de hand van duidelijk omschreven criteria het vaardigheidsniveau beoordeelt. Dit sluit heel wat beter aan bij de doelstellingen van het bso. Voor administratieve vorming, commerciële vorming en de seminaries wordt in de loop van het schooljaar veelvuldig getoetst. Bovendien worden er frequent taken opgegeven. Hoewel in de leerplannen ook vakattitudes opgenomen zijn, worden deze nog niet geëvalueerd.
- Conform de eisen van het leerplan lopen de leerlingen in het tweede jaar stage in twee detailhandelszaken. Behalve op vaste weekdays lopen de leerlingen bovendien gedurende telkens een week blokstage in de loop van het eerste en het tweede trimester. Leerlingen die door overmacht afwezig zijn op de voor de stage voorziene dagen, lopen achteraf inhaalstage. De activiteiten die zij tijdens de stage uitvoeren, stemmen grotendeels overeen met de in het leerplan opgesomde activiteiten. Wel stelt het leerplan dat indien de leerlingen geen stage lopen in een groothandel of call center, zij tijdens de stage een bezoek moeten brengen aan de groothandel die levert aan de detailhandel. Dit gebeurt nog niet. Ook wordt de regelgeving i.v.m. de stages nog onvoldoende nageleefd¹³. Zo bevat de stageovereenkomst niet alle verplichte vermeldingen en beantwoordt het stagereglement niet helemaal aan het voor alle scholen en structuuronderdelen bindend stagereglement. Het algemeen stagedossier

¹¹ Leerplan Verkoop, Derde graad BSO, D/2004/0279/003, blz. 62.

¹² Leerplan Verkoop, Derde graad BSO, D/2004/0279/003, blz. 10.

¹³ SO/2002/09.

is onvolledig. Een stageschrift wordt enkel bijgehouden voor het tweede, maar niet voor het eerste stagedeel wat niet in overeenstemming is met de regelgeving. Positief is wel de uitgebreide verslaggeving over de uitgevoerde activiteiten en de opgegeven aandachtspunten tijdens het tweede stagedeel. Persoonlijke ervaringen, commentaren en zelfevaluatie worden in de voorgelegde stageschriften echter nog niet aangetroffen. De stages worden van dichtbij opgevolgd. De stagebegeleiders bezoeken de leerlingen frequent. Over het verloop van de stage wordt regelmatig gerapporteerd. Er is een goed doordacht attituderapport. Daarnaast krijgen de leerlingen vijf keer per jaar een woordrapport, dat een algemene beschrijving, een opsomming van de positieve punten en van de werkpunten omvat. Ondanks de geschetste onvolkomenheden kent de stage door de goed uitgewerkte opdrachten, de strikte opvolging en de brede evaluatie al bij al een voorbeeldig verloop.

- Bij de geïntegreerde proef zijn de vakken van het specifiek gedeelte betrokken. De opdracht sluit aan bij de stage. De deelopdrachten zijn duidelijk omschreven, kwaliteitsvol en resulteren in een eindproduct dat beantwoordt aan de algemene doelstelling om op een synthetische en realiteitsgebonden wijze de praktische en technische bekwaamheid van de gevolgde opleiding te toetsen. In de eindbeoordeling weegt de procesevaluatie zwaarder door dan de productevaluatie.
- De vakgroep wordt gekenmerkt door een sterke ontwikkelingsdynamiek. Dit resulteerde alvast in een doordachte aanpak van de seminaries, de stage en de geïntegreerde proef. De meeste vakgroepleden slagen erin de leerlingen taakgericht te laten werken en geven blijk van een sterke leerlingenbetrokkenheid. Zij tonen engagement ten aanzien van hun onderwijstaak.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.2.1 Deskundigheidsbevordering

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- Na een periode van relatieve vrijblijvendheid op het vlak van deskundigheidsbevordering werd dit schooljaar een nascholingsbeleid op gang gebracht. Dit resulteerde in een summier nascholingsplan dat gebaseerd is op een beperkte behoefteanalyse binnen het directieteam uitgebreid met het middenkader. Dit nascholingsplan werd voorgelegd aan de schoolraad en goedgekeurd door het lokaal comité.
- Deskundigheidsbevordering wordt nog meer opgevat als het volgen van externe nascholing. Andere vormen van professionalisering werden nog niet in kaart gebracht. Nochtans maken enkele vakgroepen deel uit van schooloverstijgende netwerken, nemen leraren deel aan leerplancommissies en wordt een budget vrijgemaakt voor vakliteratuur. Enkele vakgroepen doen een beroep op ondersteuning van de begeleidingsdienst. Ook de pedagogische studiedagen behandelen meestal deskundigheidsbevorderende thema's.
- Het schoolbestuur stimuleert deskundigheidsbevordering als instrument om de onderwijskwaliteit te versterken en vraagt verantwoording voor het gevoerde

professionaliseringsbeleid. Van de scholengemeenschap gaan enkele impulsen uit in de vorm van netwerken voor GOK-medewerkers, ICT-coördinatoren, mentoren en beginnende leraren.

- De school beschikt over procedures voor de verspreiding van het aanbod, de betaling van de verplaatsingskosten en de nascholingsaanvraag. Hierbij is de opdrachtgerelateerdheid van de aanvraag het belangrijkste criterium.
- De vakgroepen spelen geen rol van betekenis in de deskundigheidsbevordering. Zij brengen hun professionaliseringsbehoeften niet in kaart. De professionele samenwerking beperkt zich doorgaans tot afspraken over organisatorische en materiële aangelegenheden. Een paar vakgroepen werken ook leerlijnen uit en multipliceren de kennis opgedaan tijdens nascholingen.
- De school maakt een inventaris op van de gevolgde nascholing. Daaruit blijkt dat – ondanks de nabijheid van belangrijke nascholingsaanbieders – de nascholingsgraad zeer laag en ongelijk gespreid is. Sommige vakgroepen hebben in de voorbije schooljaren geen enkele nascholing gevolgd, terwijl andere actiever waren op dat vlak. Er was weinig belangstelling voor algemeen pedagogische onderwerpen.
- De vrijblijvendheid heeft geleid tot overschotten op nascholingsgelden. Gedurende de vier laatste schooljaren werd aanzienlijk minder besteed aan nascholing dan de middelen die hiervoor door de overheid werden uitbetaald.
- Deskundigheidsbevordering is een resultaatgebied van de functiebeschrijvingen, maar kwam nog niet aan bod tijdens functioneringsgesprekken. Die werden tot nog toe enkel gevoerd met beginnende leraren.
- Een ander prioritair nascholingsthema is de ontwikkeling van de ICT-vaardigheden van de personeelsleden. De school heeft hierin reeds een aantal stappen gezet d.m.v. interne nascholing. De volgende stap beoogt een efficiënter gebruik van haar leer- en communicatieplatform.
- Dit schooljaar voerde de school een evaluatieformulier in voor gevolgde nascholing. Zij hoopt hierdoor zicht te krijgen op de invloed ervan op de onderwijskwaliteit.
- Uit een recente zelfevaluatie wil zij prioriteiten destilleren voor toekomstige nascholingsplannen. Dit kan het begin zijn van een ontwikkelingstraject naar een professionaliseringsbeleid dat minder ad hoc gevoerd wordt en gebaseerd is op een langetermijnvisie waarbij alle vormingsinitiatieven samenhangend worden aangestuurd.

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Vaststellingen

- Vanuit haar aandacht voor zorg, stelt de school middelen en lestijden ter beschikking voor het begeleiden van leerlingen. Drie coördinatoren/leerlingbegeleiders vervullen een centrale functie in respectievelijk de cellen leerlingbegeleiding voor de eerste graad en het bso op de campus Amerikalei en de cel leerlingbegeleiding voor aso/tso op de campus Kasteelpleinstraat. Naast de leerlingbegeleiders worden ook opvoeders, GOK-verantwoordelijken, het CLB en de directie betrokken bij de begeleiding. Het wekelijks overleg omvat zowel socio-emotionele als leerbegeleiding.
- De school heeft nog geen overkoepelende visie op leerbegeleiding ontwikkeld. De nadruk ligt vooral op remediërende maatregelen. Preventieve acties om het leren leren te bevorderen, situeren zich vooral in de eerste graad, waar men de leerlingen wil aanzetten tot het in handen nemen van het eigen leerproces. Tot nog toe volgde de schoolleiding de rol van de vakleraren in het proces van studiebegeleiding slechts beperkt op. Met het oog op het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen leren leren valt dan ook nog een weg af te leggen.
- Tijdens de begeleidende klassenraden worden met de betrokken vakleraren afspraken gemaakt over de remediëring van leerproblemen. Leerlingen met zwakke resultaten voor meerdere vakken, een gebrekkige studiemethode, motivatieproblemen of faalangst worden doorverwezen naar de leerlingbegeleider, die in samenwerking met de vakleraren een studieplan opstelt. In samenspraak met de ouders, krijgen sommige leerlingen een studiecontract met vakgebonden opdrachten zoals het maken van schriftelijke voorbereidingen voor de toetsen. In het leerlingvolgsysteem worden remediëringsvoorstellen en gegevens over studiehouding en -methode geregistreerd. Het leerlingvolgsysteem wordt minder benut om de opvolging en de resultaten van de remediëringsacties te registreren.
- Tijdens het intakegesprek met ouders en leerlingen worden leer- en ontwikkelingsstoornissen opgespoord. De betrokken leraren worden geïnformeerd via het elektronisch leerplatform en een klassenraad. Een pedagogische studiedag werd gewijd aan leerstoornissen en hun specifieke begeleiding. De school werkte op basis daarvan begeleidingsafspraken met sticordi-maatregelen¹⁴ uit. De afspraken worden goed nageleefd.
- In de eerste graad wordt binnen de meeste vakken aandacht besteed aan studiebegeleiding. Extra ondersteuning bieden structurele inhaallessen voor wiskunde, Frans en Nederlands, een begeleide huiswerkklas en begeleiding tijdens de examenperiodes. Het doorschuiven van klassikale vakproblemen naar de inhaallessen wordt bewaakt.
- In het bso wordt de leerbegeleiding expliciet ondersteund door de GOK-werking. Vooral op curatief vlak is er vanuit de cel leerlingbegeleiding alertheid om de afgesproken remediëringsacties op te volgen. De studiebegeleiding is vooralsnog leraargebonden. Om het leren leren te bevorderen werkte de cel leerlingbegeleiding leerwijzers met studietips uit.
- In het aso en het tso wordt uitgegaan van een aantal verworvenheden uit de eerste graad. De overdracht van de leerlingengegevens uit de eerste graad gebeurt efficiënt. In de tweede en de derde graad ondersteunt de cel leerlingbegeleiding vooral

¹⁴ Stimulerende, compenserende, remediërende en dispenserende maatregelen.

leerlingen met motivatie- of studiehoudingsproblemen. Vakgebonden studiebegeleiding en remediëring worden overgelaten aan het initiatief van de vakleraren. De invulling ervan varieert leraargebonden. Er is expliciete aandacht voor ondersteuning van instromers zonder vooropleiding (bijv. in Handel en Boekhouden-informatica).

- De communicatie met de ouders over de aangeboden begeleiding en remediëring is degelijk. De school sensibiliseert de ouders sterk om aanwezig te zijn op de oudercontacten.
- De leerlingbegeleiders volgen geregeld nascholing. Ze evalueren de eigen werking en zijn zich bewust van de aspecten waar bijsturing is aangewezen. Het nascholingsbeleid voorziet momenteel niet in een professionaliseringstraject voor andere personeelsleden.
- De school heeft geen systematisch talenbeleid uitgewerkt. De eerste graad werkt met de doelstellingen en het stappenplan van het thema taalvaardigheid uit het GOK aan de taalvaardigheid van de leerlingen. De omschreven doelen en/of acties worden geëvalueerd en bijgestuurd om zowel preventief als remediërend in te grijpen en zo de slaagkansen van de leerlingen te verhogen.
- Er is een algemene zorg voor het gebruik van de standaardtaal als norm. Directie, leraren en ondersteunend personeel vervullen hierbij een voorbeeldfunctie.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- Er zijn duidelijke afspraken over het aandeel van het dagelijks werk en de examens in het puntentotaal. Doorheen de graden vermindert de examenfrequentie en het gewicht dat toegekend wordt aan dagelijks werk. Door de leerlingen geleidelijk grotere gehelen te laten verwerken, wil de school de leerlingen voorbereiden op hoger onderwijs.
- Bij elke rapportperiode wordt voor elk vak een cijfer toegekend voor dagelijks werk. Ook over de duur (één of twee delen) en de vorm (schriftelijk of mondeling) van de proefwerken zijn er afspraken. Voor parallelvakken zijn er meestal gemeenschappelijke proefwerken. Bovengenoemde afspraken hebben nog onvoldoende geleid tot de verwachte kwaliteitsverhoging.
- Ook in het bso worden voor alle vakken proefwerken afgenomen. Daardoor peilt men soms meer naar kennis dan naar vaardigheden. Deze praktijk sluit niet aan bij de aanbeveling in de leerplannen om waar mogelijk gebruik te maken van permanente evaluatie.
- Waar de richtlijnen duidelijk zijn voor de organisatorische en formele aspecten van de evaluatiepraktijk, is dat niet het geval voor de inhoudelijke aspecten. De bewaking van de validiteit en representativiteit van de evaluatie wordt overgelaten aan de professionaliteit van leraren en vakgroepen. Uit de doorlichting blijkt echter dat de evaluatie voor verschillende vakken onvoldoende aansluit bij de leerplandoelstellingen. Dit doet de nood gevoelen aan een meer beleidsmatige bewaking en opvolging.
- Algemene en vakattitudes worden in de meeste vakken nog niet geëvalueerd.
- De evaluatie wordt nog te weinig gekoppeld aan de leerbegeleiding. Zo krijgen nog niet alle leerlingen systematisch inzage in de verbeterde examenkopijen en worden de examens achteraf nog niet in alle klassen nabesproken.
- De school heeft geen deliberatienormen uitgewerkt. Dit houdt het risico in dat er onvoldoende gelijkgericht gedelibereerd wordt.
- Verhoudingsgewijs kent de school in de eerste graad meer B- en C-attesten en in de tweede graad meer B-attesten toe dan in vergelijkbare scholen het geval is.
- Uit de notulen van de klassenraad blijkt dat B- of C-attesten in de meeste gevallen te eenzijdig gemotiveerd worden vanuit de studieresultaten. Ze bevatten doorgaans geen verwijzingen naar eventueel genomen remediëingsmaatregelen en de effecten daarvan. De adviezen zijn weinig richtinggevend.
- De school maakt zeer veel gebruik van vakantietaken om tekorten te remediëren. Dit roept vragen op over de effectiviteit van de leerbegeleiding tijdens het schooljaar.
- Hoewel het aantal uitgestelde beslissingen de jongste jaren sterk vermindert is, worden deze in een aantal gevallen nog steeds gehanteerd als verkapt herexamen, wat niet in overeenstemming is met de geest van de regelgeving.
- De evaluatiepraktijk vertoont weinig ontwikkelingsdynamiek. Een heel groot gewicht wordt toegekend aan toetsen en examens. Het persoonlijk werk wordt nog onvoldoende bij de evaluatie betrokken. In de doorgelichte vakken zijn weinig alternatieve evaluatievormen vastgesteld. De evaluatiecultuur is dan ook nog steeds een uitgesproken testcultuur.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- De school beschikt over een breed gedragen visie, die evenwel niet wordt omgezet in operationele doelen. Daardoor leidt ze niet tot de gezamenlijke doelgerichtheid die noodzakelijk is om de visie waar te maken op school- en klasniveau. De diversiteit van het onderwijsaanbod (drie onderwijsvormen) gespreid over twee vestigingsplaatsen maakt de realisatie van een samenhangend curriculum tot een complex gegeven dat expliciete doelen op school-, leraren- en leerlingenniveau onontbeerlijk maakt.
- Om de complexe schoolorganisatie het hoofd te bieden heeft de school een beleidsstructuur uitgewerkt met verschillende directieorganen die worden ondersteund door een middenkader van coördinatoren. De bevoegdheden van de verschillende directieorganen zijn vastgelegd, maar zijn op een aantal vlakken overlappend. De besluitvorming gebeurt op vele niveaus en met respect voor de wettelijk voorziene participatieve inbreng, maar niet alle beslissingen worden genomen met voldoende draagvlak. De communicatie verloopt via de klassieke kanalen en de school investeert in een digitaal communicatie- en leerplatform dat volgend jaar operationeel wordt.
- Infrastructurale en organisatorische besommeringen hebben de schoolleiding de laatste jaren dermate in beslag genomen dat een onevenwicht is ontstaan tussen de beheersmatige en onderwijskundige beleidsdomeinen. Als gevolg van het ontbreken van sturing en opvolging inzake de pedagogisch-didactische aspecten van het onderwijs heeft zich een zekere vrijblijvendheid op vakniveau geïnstalleerd die zich vertaalt in stilstand in een aantal vakgebieden. Als er al ontwikkelingsdynamiek is, situeert die zich op het individuele niveau en verloopt ze volgens verschillende snelheden.
- Wat haar onderwijsorganisatie betreft, bouwt het schoolbeleid voort op wat historisch gegroeid is zonder dat af te toetsen aan de beleidsruimte die de overheid haar laat. Zo werden een aantal inbreuken op de regelgeving vastgesteld. Voor de basisoptie Techniek-wetenschappen gebruikt ze in haar interne en externe communicatie niet de erkende benaming zoals voorzien in omzendbrief SO 60 rubriek 7, bijlage 1. In de tweede graad Grieks-Latijn overschrijdt ze het maximum aantal wekelijkse lestijden. Dit is in strijd met omzendbrief SO 64 rubriek 3.2. Tenslotte worden er in de middenschool uren IPB (interne pedagogische begeleiding) toegekend. Dit is niet conform CAO VIII (rubriek 4.2.1) van 05/10/2006.
- In het kader van kwaliteitszorg heeft de school al een aantal initiatieven genomen. Zij verzamelt gegevens over leerprestaties, attestering en resultaten in het vervolgonderwijs. Deze gegevens werden echter nog niet gebruikt voor analyse, reflectie of bijsturing met het oog op kwaliteitsverbetering. Op vakniveau is het reflecterend vermogen beperkt. Er wordt weinig nagedacht over het eigen pedagogisch-didactisch handelen en eigen benaderingen worden zelden in vraag gesteld.
- Met de aanstelling van een kwaliteitscoördinator heeft de school een aanzet gegeven voor het uitbouwen van een meer gestructureerd kwaliteitszorgsysteem. Zij heeft recentelijk de eerste resultaten van een integrale zelfevaluatie gepresenteerd aan het personeel. Zij hoopt daaruit prioriteiten te kunnen afleiden voor een toekomstig beleid.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De zorg voor de leerlingen.
- Het klasklimaat.
- De aandacht voor leerlingen met bijzondere noden.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De leerplangerichtheid.
- De minimale materiële leermiddelen voor een aantal vakken.
- De evaluatiepraktijk.
- De vakgroepwerking.
- De deskundigheidsbevordering.
- De samenhang en opvolging van het taalbeleid.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aansturing en opvolging van onderwijsprocessen.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor lichamelijke opvoeding in de A-stroom van de eerste graad.
- De leerplanrealisatie voor Nederlands in de A-stroom van de eerste graad.

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring

- Het gebruik van de officiële naam voor de basisoptie Techniek-wetenschappen conform de omzendbrief SO 60 rubriek 7 bijlage 1.
- De naleving van CAO VIII rubriek 4.2.1 met betrekking tot het toekennen van uren IPB (interne pedagogische begeleiding).

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen uitgezonderd die hieronder vermeld worden.

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 1	lichamelijke opvoeding en Nederlands	

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 maart 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Reginald Leper

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Herman Jacobs